

Så här löser du in Värdeavier från Bankgirot, PlusGiro, Swedbank och Sparbankerna

Villkor för inlösen

Värdeavier utställda till *privatpersoner* kan lösas in i butik. Övriga betalningsmottagare som t ex företagare, fullmakts-innehavare och dödsbon, hänvisas till respektive bankkontor (PlusGiro till Nordea, Swedbank till Swedbank/Sparbank och Bankgirot till närmaste bankkontor).

För varje inlöst Värdeavi utgår en avgift som bestäms av ClearOn och som dras automatiskt i kassan. På vissa

Värdeavier från PlusGiro utgår ingen avgift, detta framgår då längst ner till vänster på Värdeavin.

Betalningsmottagaren kan använda Värdeavin till kontantuttag eller som betalningsmedel vid köp av varor och tjänster i butik. Inlösen sker i mån av butiktens tillgång på kontanter. Värdeavier kan *inte* överlåtas.

Kontrollera alltid:

- att streckkoder finns. Saknas streckkoder är inlösen inte möjlig.
- att säkerhetstryck finns genom kontroll i UV-lampan om butiken har en sådan
- att beloppet eller andra uppgifter inte har ändrats och att Värdeavin inte bär spår av annan manipulation.
- att namnteckningen (kvittensen) på Värdeavins baksida stämmer mot legitimationen och i förekommande fall även budets namnteckning.
- att betalningsmottagarens identitet och identitetshandling är äkta enligt "De sju stegen", se sista sidan.
- att namnet på legitimationen är samma som betalningsmottagaren.
- att ID-typ är korrekt ifyllt av betalningsmottagaren.
- att personnummer är ifyllt och stämmer överens med ID-handlingen (betalningsmottagarens och i förekommande fall budets). Gör även en rimlighetsbedömning att åldern verkar stämma.

Legitimera dig med giltigt SIS-märkt identitetskort, nationellt identitetskort, körkort eller svenskt pass (med värdfot omslag utfärdat 1998-01-01 eller senare). Anläm du någon som bud, ska denne kunna visa upp både sin egen och din legitimation. **Beloppet kvitteras** (med blåck- eller kulspeppenna).

Betalningsmottagarens (adressatens) namnteckning

Budets namnteckning

ANTECKNA EJ I FÄLTET NEDAN.

☐ IDK
☐ Körkort
☐ Pass
☐ L

Betalningsmottagarens personnummer

Budets personnummer

Utbetalningsdag (ååmmdd)   Utbetalarens signatur

Registrering i kassan – Online-verifiering

Bankgirot Värdeavi

Kod 1   Utbetalningsnr 1299 20 001 1387   Kod 2

Ej över   TVÅHUNDRA KRONOR

Företagsintösen hänvisas till bank.
Fulmaktsinnehavare och dödsbön
hänvisas till bank.

Betalningsmottagare
Bo Johnsson
Bromsskärsvägen 23
72560 VÄSTERÅS

MAKULERAD
N: **B4035623**

Till butik som är Ombud för tjänsten:
Denna Värdeavi kan lösas in mot
kontanter eller användas som
betalningsmedel. Kontrollera
legitimation. ClearOn, löser in mot
angivet belopp exkl avgift på 50 kronor

Kronor   öre   Gäller t o m (år, mån, dag)

155   00   2025-12-12

Betaling från
H 5464-0131   +   +   1299 20 001 1387   #

ICA   coop   Hemköp   WILLY'S   CITY GROSS   APOTEK 11   Pressbyrå   PLOQ   Drottning   CIRCLE K   Swedbank

OBS! Det går inte att ångra en inlöst Värdeavi. Kontrollera därför noggrant att det finns tillgång på kontanter innan du löser in avin.

1. Scanna först in **Kod 1**, EAN-koden
  2. Scanna därefter **Kod 2**, Värdeavins unika identitet
- OBS!** Koderna kan även registreras in manuellt med hjälp av sifferkombinationen.
3. Scanna betalningsmottagarens, och i förekommande fall även budets legitimation.
  4. Om svaret vid förfrågan är positivt, dvs att "Utbetalning medges" går du vidare med betalningsmottagarens transaktioner och när du är klar avslutas kvittot på sedvanligt sätt.
  5. Om svaret vid förfrågan är negativt, d v s att "Utbetalning medges ej" får inte Värdeavin lösas in. Hänvisa betalningsmottagaren till utställaren och ta inte någon diskussion kring utbetalningen.
  6. Skulle kommunikationen mellan butikens kassa och ClearOn gå ner under pågående transaktion skall du kontakta **ClearOns kundsupport 020-31 54 86** eller gå in på www.clearon.se och klicka på **Kontrollera värdebärare**, för att se om avin blivit inlöst i din butik eller ej.

Inlösen medges ej

Om utbetalning ej medges kan en möjlig anledning vara att giltighetstiden har gått ut. Oavsett orsak ska du inte säga mer än att "Utbetalning medges ej" och hänvisa till utställaren. Utställaren finns angiven i det brev som betalningsmottagaren fick tillsammans med Värdeavin.

OBS! Onormala händelser ska alltid rapporteras till ClearOn via www.clearon.se > Kontakta oss eller genom att ringa till oss på telefon 020-31 54 86.

Banksekretess

Som ombud för Bankgirot, Nordea och Swedbank/Sparbankerna omfattas butiken av banksekretess. Personal som blir berörda av inlösen av Värdeavier måste skriva under en sekretessförbindelse. Sekretessblankett finns för utskrift på ClearOn.se under "Logga in/Butik".

Förvaring och inskick av Värdeavier

Inlösta Värdeavier skall förvaras i butik på ett säkert sätt och skickas in till ClearOn en gång i månaden. Redovisningskort och svarspostkuvert beställer du på ClearOn.se under "Logga in/Butik". Du behöver ha ert butiksnummer och pinkod tillhands, som du hittar på avräkningsnotan från ClearOn.

Penningtvätt och finansiering av terrorism – vad är det?

Penningtvätt

Penningtvätt handlar om att på olika sätt dölja att pengar kommer från brottslig verksamhet så att pengarna sedan kan konsumeras eller investeras i den legala ekonomin utan att väcka misstankar. Syftet är alltså att sopa bort de brottsliga spåren. Genom olika aktiviteter och transaktioner kan pengar alltså "tvättas" och olagliga pengar blir på så sätt "lagliga".

De pengar som tvättas kommer från olika typer av brottslig verksamhet. Exempel på sådan brottslighet är: narkotikabrott, trafficking, skattebrott, rån, bedrägerier, illegal vapenhandel och mutbrott. Penningtvätt sker genom att brottspengarna placeras i en helt laglig verksamhet och sedan tas ut som exempelvis lön.

Finansiering av terrorism

Till skillnad från penningtvätt, som syftar till att dölja tillgångars ursprung, handlar finansiering av terrorism om att dölja vad tillgångarna ska användas till. Finansiering av terrorism innebär att någon samlar in, tar emot eller ger vidare exempelvis pengar med avsikten att pengarna ska användas för att begå eller på annat sätt medverka till terroristbrott.

Summorna som används kan variera stort och kan utgöra alltifrån små summor till betydande summor. Pengarna som ska finansiera terroristbrott kan utgöra kontanter eller pengar på konto och pengarna kan komma från exempelvis försäljning av fonder är inlösen av Värdeavier.

Varför är det viktigt och vad kan jag som anställd göra för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism?

Penningtvätt och terrorism skadar samhället. Penningtvätt och möjligheten att tvätta pengar på grund av bristande motåtgärder gynnar bedrivandet av brottslig verksamhet. Om penningtvätt inte förhindras skapas incitament till tjäna pengar på olagliga sätt, istället för att tjäna pengar på lagliga sätt som i slutändan gynnar vår sjukvård och våra skolor. Terrorism skapar i sin tur rädsla och förstörelse och går inte i linje med det fredliga och välfungerande samhälle som vi alla vill leva i.

Genom god kunskap om penningtvätt och finansiering av terrorism kan avvikande beteenden och transaktioner upptäckas och rapporteras till ClearOn och du kan på så sätt bidra till att förhindra felaktiga och olagliga beteenden.

Åtgärder för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism

Rutiner för ombud:

1. Reflektera över misstänkta beteenden och transaktioner

- Du ska löpande identifiera risker och misstänkta beteenden och transaktioner.
- Genom att löpande reflektera över misstänkta beteenden kan du enklare upptäcka aktiviteter som skulle kunna utgöra ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism.
- Det är svårt att på förhand specificera vilka beteenden eller transaktioner som kan vara misstänkta. Några exempel på misstänkta beteenden och transaktioner är dock:
  - någon vill lösa in en förfalskad Värdeavi.
  - någon uppvisar en förfalskad ID-handling.
  - någon löser in Värdeavier med ett avvikande intervall (exempelvis ovanligt ofta).
- Kunskap om misstänkta beteenden och transaktioner underlättar förståelsen för vilka transaktioner som ska rapporteras till ClearOn enligt "3. Rapportera avvikelser".

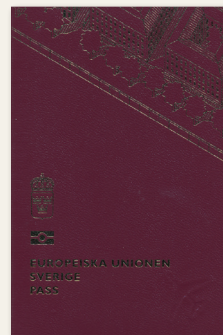
2. Kontrollera ID-handlingar och Värdeavier

- Du kan bistå ClearOn i arbetet med att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism genom att kontrollera ID-handlingar och Värdeavier. Genom att kontrollera ID-handlingar och Värdeavier kan felaktiga eller brottsliga handlingar så som bedrägerier upptäckas, vilket ofta utgör ett första steg i penningtvättskedjan.
- Denna kontroll ska följa de sju steg som ingår i kontrollprocessen avseende inlösen av Värdeavier och som framgår av lathunden för inlösen av Värdeavier.
- Genom att ha kunskap om de som löser in Värdeavier samt genom att upptäcka förfalskade Värdeavier kan penningtvätt och finansiering av terrorism förhindras och upptäckas.
- God kontroll av Värdeavier och ID-handlingar underlättar förståelsen för vilka transaktioner som ska rapporteras till ClearOn enligt "3. Rapportera avvikelser".

3. Rapportera avvikelser

- Du som anställd hos ett ombud ska rapportera misstänkta beteenden och transaktioner till ClearOn.
- Denna rapportering sker som en del av den ordinarie incidentrapportering som ska göras till ClearOn.
- Rapportering till ClearOn ska ske exempelvis om:
  - tveksamhet uppstår kring äktheten av en Värdeavi.
  - tveksamhet uppstår kring äktheten av en ID-handling.
  - frekvensen för inlösen av en Värdeavi är avvikande.
  - en situation på annat sätt känns avvikande.
- Rapporteringen till ClearOn sker genom att ringa till oss på telefon 020-31 54 86 eller via www.clearon.se > Kontakta oss.

Svenska ID-handlingar godkända av Svenska Bankföreningen

OBS! Variationer i färgnyanser och UV-tryck kan förekomma på de olika ID-handlingarna.

De 7 stegen

De sju stegen – kontrollprocessen

1. Handlingar från kunden

Kunden skall själv ta ur id-handlingen ur fodralet/plånboken.

2. Personbedömning

Finns det anledning att vara misstänksam?
Förbered dig på att eventuellt stoppa ärendet.

3. Kontroll av individ

Titta först på kundens ansikte. Jämför sedan med id-handlingen.

4. Kontroll av id-handling

Kontrollera att:

- Id-handlingen ej är ändrad eller skadad ("kläm, känn och vippa").
- Giltighetstiden ej har passerats. Ring utfärdare/tillverkare för kontroll.
- UV-trycket är korrekt.
- Om du har tillgång till en idkortsskanner, använd den.

Notera

- nationella id-kortets kortnummer (skriv NID före)
- id SIS-nummer, gula fältet (skriv SIS före)
- körkortets referensnummer (skriv KK före)
- passets passnummer (skriv PASS före)
- Skatteverkets id-kort; de 8 sista siffrorna i kortnumret (skriv SKV före)

5. Kontroll av värdehandling t ex betalkort

Kontrollera:

- Värdehandlingens säkerhetsegenskaper ("kläm, känn och vippa").
- Giltighetstiden har ej passerats.
- UV-trycket är korrekt.
- För betalkort, kontrollera att detpräglade namnet stämmer med namnet på id-handlingen. (Används PIN-kod krävs normalt ej id-kontroll).
- För betalkort, kontrollera att detpräglade kortnumret stämmer med det nummer som kortterminalen skriver på kvittot.

6. Kontroll av namnteckning

Kontrollera att namnteckningen på värdehandlingen/kortet stämmer överens med id-handlingens. Vid kortbetalning jämför även med kundens namnteckning på kvittot. (Det kvitto kortterminalen skriver ut).

7. Återlämna handlingar

Lämna tillbaka handlingarna efter genomfört ärende.

Vid misstanke:

- använd innehållet i denna handbok vid fördjupad kontroll
- behåll om möjligt handlingarna, eller ta en fotokopia
- samråd med din chef och följ ditt företags interna regler
- larma polisen via 112
- spara om möjligt inspelade bilder till utredningen

OBS! För punkt 5 (4,7) i "De sju stegen" följer du de instruktioner som gäller för Värdeaviv i den här lathunden.